

ΝΟΥΜΑΞ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ-ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΡΟΝΟΣ Δ'. | ΑΘΗΝΑ, Κυριακή 24 του Σεπτεμβρίου 1908 | ΓΡΑΦΕΙΑ: Δρόμος Οικονόμων αριθ. 4 | ΑΡΙΘ. 214

ΣΤΟ ΣΗΜΕΡΝΟ ΦΥΛΛΟ:

ΦΩΤΗΣ ΦΩΤΙΑΔΗΣ 'Ο πυρετός.
 Κ. ΘΕΟΤΟΚΗΣ Διάλογος 'Ιντρα και του Βάρουνα (μεταφρ. από τὰ Σανσοκρινικά).
 ΓΡΗΓ. ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ 'Ενα σύστημα.
 Ν. ΒΕΗΣ 'Ο Πονολόγος (συνέχεια)
 ΣΠΗΛΙΟΣ ΑΝΘΙΑΣ Τὸ λιβακωμένο σπίτι (τέλος).
 ΟΥΚΑΡ ΟΥΑ·Ι·ΛΔ 'Από τὴ μπαλάντα τῆς φυλακῆς τοῦ Reading.
 ΔΗΜΟΣ ΝΗΣΙΩΤΗΣ 'Ἡ Μεσαλίνα.
 ΠΟΙΗΜΑΤΑ Σηλίου Πασαγιάννης, Κατακεφαλιᾶς.
 Δ. Π. Τ. Φαινόμενα και Πράματα (Βιβλὸς ἀνοησιῶν—Τὸ μαρινάτο νομοσίδιο—ὁ Ζαΐμης σὴν Κρήτη—Γιὰ τὸ «Νέον Πνεῦμα»—Θρησκεία και Πατριδα).
 Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ—Ἡ ΚΟΙΝῆ ΓΝΩΜῆ—ΦΟΝΟΠΑΖΑΡΟ ΒΑΔΟΜΑΔΙΑΤΙΚΟ—ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΕΝΑ ΣΥΣΤΗΜΑ

Διάβασα ὅσα ἔγραψε ὁ κ. Παλαμάς στὸν περσμένο «Νουμάξ» γιὰ τὸ «Νέον Πνεῦμα» τοῦ Γιαννόπουλου. Πρόχειρα και βιαστικά, ἀλλὰ σωστά και δίκαια μοῦ φάνηκαν. Οὔτε ποῦ μποροῦσε νὰ γραφοῦν διαφορετικά 'ς αὐτὴν ἰδῶ τὴν ἐφημερίδα, —γενναῖον ὄργανο μιᾶς 'Αναγέννησης ἀρκετὰ διαφορετικῆς ἀπ' αὐτὴν ποῦ εὐαγγελίζεται τὸ «Νέον Πνεῦμα», —γιὰ βιβλίο ἀξιο κ' ἔτσι κάποιας προσοχῆς, μὰ ποῦ σκληρότερ' ἀπ' ὄλους κ' ἀπ' ὅλα κακομεταχειρίζεται τὸ συγγραφεὶα τοῦ «Ταξιδιοῦ» και τὸ μεταφραστὴ τῆς «Ἰλιάδας».

Τὸ ἄρθρο τοῦ κ. Παλαμάς ἦταν ὅμως γραμμένο μὲ ὀργὴ μεγάλη. Ὁ πάντα ὀργισμένος Γιαννόπουλος βρῆκε και μίᾶ φορὰ τὸ μᾶστορὴ του... 'Αλλὰ γι' αὐτὸ ἴσια-ἴσια στοχαζομαι—και χαίρομαι—πὼς ὁ Γιαννόπουλος ἐξώφλησε πιά γιὰ τίς βρισιές του και πὼς ἔχει τώρα καθὲ δικαίωμα νάκοῦνη γιὰ τὸ βιβλίο του, ἀπὸ τὸ «Νουμάξ» τὸν ἴδιο, και χωρὶς ὀργὴ λόγια. Στὴν ἀντιψυχαικὴ σελίδα τοῦ «Νέου Πνεύματος» ὁ κ. Παλαμάς χιχάριζε σταυρωτὰ δύο κόκκινες ματωμένες μολυβιές, ἀπκράγχαπτες σὰν τὰ δικαιώματά μας. Κ' ἔτσι στιγματισμένο ἀλλὰ κ' ἐξαγνισμένο παίρνω ἐγὼ τὸ βιβλίο και τὸ διαβάζω ἀπ' τὴν ἀρχὴ ὡς τὸ τέλος. Διαβάζω βέβαια και τὴ στυμένη σελίδα, γιὰ νὰ ἰδῶ ποῖαν ἔχει σχέση μὲ τὸ σύνολο, ἀλλὰ χωρὶς νὰ ξαφνισθῶ, και προπάντων χωρὶς νὰ θυμώσω, ὅπως θὰ θυμῶνα ἴσως—ξέρω κ' ἐγὼ; οἱ βρισιές εἶνε τόσο βαρεῖες! —πρὶν ἀπ' τὸ ἄρθρο τοῦ κ. Παλαμά. Εἶμαι λοιπὸν σὲ θέση νὰ μιλήσω γιὰ τὸ «Νέον Πνεῦμα» ἡσυχᾶ, ψυχρὰ, ἀμερόληπτα, τελοςπάντων κατὰ τὴν παλιὰ μου συνήθειά. Καὶ πιστεύω πὼς ὁ «Νουμάξ» μοῦ τὸ ἐπιτρέπει.

Οἱ περισσότεροὶ δημοσιογράφοι, κ' αὐτοὶ ἀκόμα ποῦ ἔκαμαν θόρυβο γιὰ τὸ βιβλίο τοῦ Γιαννόπουλου, τὸ ἔκριναν μὲ πολλὴν εἰρωνεία και μὲ κάποια περιφρόνησι. Δὲ βρῆκαν μέσα του τίποτα νέον, και μάλιστα τὸ εἶπανε ξάστερα: «Αὐτὰ καθὲ μέρα τὰ γράφουμε και μεῖς». Φυσικώτατο! Φυλλομέτησαν μὲ τὴ συνειθισμένη τους ἀψηφιστὰ τὸ βιβλίο, εἶδαν πὼς ἔχει ὄλο και βρισιές, συλλογίστηκαν πὼς κ' αὐτοὶ ἄλλο δὲν κάνουν παρὰ νὰ βρίζουν, κ' ἔβγαλαν γρήγορα-γρήγορα τὸ συμπέρασμα και τὴν καταδίκη τους: Πράγματα ξαναπωμένα. Ὁ Γιαννόπουλος βρίζει τὸν Ψυχάρη; Τὸν βρίζουμε και μεῖς. Τὸ στρατό; Και μεῖς. Τὸ στόλο; Τὴ νεολαία; Τὸ Μιττριώτη; Και μεῖς. Θέλει ἐπανάσταση; Θέλουμε και μεῖς. Ὀνειρεύεται ἀναγέννηση; Τὴν ὀνειρευόμαστε και μεῖς. Ποῦ εἶνε λοιπὸν αὐτὴ ἡ πρωτοτυπία, τὸ παρθενικὸ και τὸ πρωτάκουστο, ποῦ θὰ μποροῦσε νὰ δικαιολογήσῃ τὸν περήφανο τίτλο, τὸ αὐθάδικο ὄφος και αὐτὸ ἀκόμα τὸ ἐπιδεικτικὸ τύπωμα τοῦ βιβλίου, σὲ χίλια ἀντίτυπα προωρισμένα νὰ χαρισθοῦν;

'Αλλὰ ἡ πρωτοτυπία τοῦ βιβλίου δὲ φαίνεται μ' ἄπλο φυλλομέτημα... Πρέπει νὰ τοῦ ἀφιερῶσσι κανεὶς μίαν ἡσυχὴ ὥρα, ποῦ οἱ δημοσιογράφοι, ξέχωρ' ἀπὸ τὸ Γαβριηλίδη, δὲν τὴν ἔχουν διαθέσιμη ποτέ. Πρέπει νὰ τὸ μελετήσῃ προσεκτικά. Καὶ τότε θὰ ἰδῇ—ἂν εἶνε ἀπὸ κείνους ποῦ βλέπουν,—πὼς εἶνε ἀπὸ τὰ πῶ πρωτότυπα, τὰ πῶ νέα βιβλία ποῦ φάνηκαν 'ς τὸν καιρὸ μας, πὼς λείει πράγματα ποῦ ἀληθινὰ δὲν εἰπώθησαν ἀκόμ' ἀπὸ κανένα, οὔτε δημοσιογράφο οὔτε κοινὸ θνητὸ, και πὼς τὰ λείει μὲ τρόπον ὀλωσθιόλου ξεχωριστὸ, δικό του, — «περικλογιαννοπούλειο».

'Αλλὰ τὸ νὰ πῆς ἀνεπίπτα πράγματα και μὲ δικό σου τρόπο, αὐτὸ δὲν εἶνε πάντα τὸ σπουδαῖο. Κ' ἕνας τρελλὸς θὰ ἔκανε τὸ ἴδιο. Τὸ ζήτημα εἶνε νὰ ἔχῃς, ὅπως ὠραιότατα τὸ λείει ὁ λαός μας, σειρά και τάξη. Νὰ ξεκινᾷς ἀπὸ μίᾶ ἢ περισσότερες ἀρχές, γνωστές κ' αὐταπόδεικτες, και νὰ φθάνης μὲ ἴσιο λογικὸ δρόμο σὲ νέες ἀρχές δικές σου, ἀποδειγμένες. 'Ἐτσι νὰ δείχνης πὼς εἶσαι ἄνθρωπος ποῦ σκέπτεσαι, και πὼς τὰ λόγια σου δὲν κρέμονται 'ς τὸν ἀέρα, παρὰ πὼς στηρίζονται σὲ κάποια βάση γερὴ και πὼς εἶνε σφικτοδεμένα 'ς ἕνα σύστημα.

Μὲ σύστημα προβάλλει σήμερα κ' ὁ Γιαννόπουλος. Μὲ σύστημα δικό του, μελετημένο, βασανισμένο, ξεψυχισμένο, ἀπὸ τίς πρώτες του ἀρχές ὡς τίς ἔσχατες συνέπειες. Δὲν τὸ κατάστρωσε σὲ μίᾶ νύκτα, ὅπως θὰ τῶκανε λόγου χάρι ὁ φίλος μας Πολύβιος; ἀλλὰ τοῦ ἀφιέρωσε χρόνια και χρόνια, μπορῶ νὰ πῶ ὀλάκαιρη ζωὴ. 'Απότου γνώρισα τὸ Γιαννόπουλο—και εἶνε παραπάνω ἀπὸ δεκαπέντε χρόνια,—ἔτσι τὸν εἶδα νὰ σκέπτεται. Ὁ νοῦς του πάντα

ἐκεῖ, 'ς τὴν ἰδέα του. στ' ὄνειρό του. Ὅτι ἔγραφε κ' ὅτι εἶπε ἀπὸ τότες, ὅλα εἶνε περμένα στὸν ἴδιο παρονομαστὴ. 'Απὸ καθὲ παρκτήρηση ποῦ ἔκαμε 'ς τὴ ζωὴ του, ἀπὸ καθὲ του διάβασμα, ἀπὸ καθὲ του ταξεῖδι, ἀπὸ καθὲ τος γνωριμὴ, μπόρσε νὰ βγάλῃ κ' ἕνα πετραδάκι γιὰ τὸ προσχεδιασμένο του κτίριο. Καὶ σήμερα τὸ κτίριο αὐτὸ εἶνε σχεδὸν τελειωμένο. Τὸ «Νέον Πνεῦμα» εἶνε σὰ μίᾶ εἰσαγωγή ποῦ μᾶς δείχνει τὸ σχέδιο. Τ' ἄλλα βιβλία ποῦ θὰ βγοῦν ἀργότερα, θὰ εἶνε οἱ λεπτομέρειες, ὅσες ἔχουν τόπο μέσα στὸ σχέδιο αὐτὸ.

'Ἐτσι τὸ ἔργο τοῦ Γιαννόπουλου εἶνε ἕνα ἔργο. Διαφέρει πολὺ ἀπὸ κείνα ποῦ βγαίνουν γιὰ νὰ κάμουν ἕνα πρόσκαιρο θόρυβο. 'Ἐχει μέσα του ὅλα τὰ στοιχεῖα γιὰ νὰ ζήσῃ περισσότερο ἀπὸ μίᾶ δημοσιογραφικὴ ἡμέρα; και ὅπως ὑποβάλλει τίς ἰδέες μὲ τὸ δυνατὸ του ὄφος, ὅπως τίς χαράττει στὸ μυαλὸ σὰν μὲ πυρωμένο σίδηρο, μπορεῖ νὰ κάμῃ προσήλυτους και νὰ χρησιμίσῃ κάποτε σὰν ὀδηγός. Γι' αὐτὸ εἶμαστε ὀποχρεωμένοι νὰ τὸ προσέξουμε, νὰ τὸ σεβασθοῦμε, κ' ἂν δὲ μᾶς ἀρέσῃ, νὰ τὸ πολεμήσομε.

Ὅπως καθὲ ἀληθινὸς καινοτόμος, ὁ Γιαννόπουλος χρεμιίζει, γιὰ νὰ δημιουργήσῃ ἀπάνω 'στὰ εἰρήπια.

Δὲν τοῦ ἀρέσει ἡ σημερινὴ 'Ελλάδα. ὅπως τὴν ἔκαμαμε, και γυρεῖ νὰ πλάσῃ μίαν 'Ελλάδα καινούργια. Καὶ ἡ καινούργια αὐτὴ 'Ελλάδα δὲ θὰ εἶνε παρὰ ἡ φυσικὴ συνέχεια τῆς παλιᾶς, ἡ ἐξακολούθησι τοῦ νόμιμου δρόμου, ἐνῶ ἡ τωρινὴ δὲν εἶνε, κατὰ τὴ γνώμη του, παρ' ἀντινομία και παραστράτισμα.

Μὲ κοντύλι μεγάλου σατυριστοῦ ζωγραφίζει τὴν κατάστασή μας, τὴν πολιτικὴ και τὴν κοινωνικὴ, και δείχνει μὲ ἀπαράμιλλη εὐγλωττία ποῦ μᾶς κατάντησε τὸ ἀξιοθρήνητο αὐτὸ παραστράτισμα ἀπὸ τὸν ἀληθινὸ προορισμό: στὰ πρόθυρα μιᾶς 'Ἐπανάστασις, ποῦ θὰ μᾶς ἀποτελειώσῃ. Εἶνε ἴσια-ἴσια ἡ 'Ἐπανάστασις ποῦ τὴν προλέγουν οἱ δημοσιογράφοι και μερικοὶ μάλιστα τὴ συμβουλεύουν και τὴν ὑποθάλλουν.

Ὁ Γιαννόπουλος ὅμως φωνάζει: φυλαχθῆτε! Δὲ μᾶς χρειάζεται τέτοια 'Ἐπανάστασις, χειρότερη ἀπ' ὅλα τὰ κακὰ ποῦ κάμαμε ὡς τώρα, ἀλλὰ μίᾶ ἄλλη 'Ἐπανάστασις, ἐντελῶς διαφορετικὴ, ποῦ θὰ μᾶς ἐβαζε σιγά-σιγά 'στὸ δρόμο μᾶς και θὰ μᾶς ὀδηγοῦσε στὴ σωτηρία. Βαθύτατη πνευματικὴ και ἠθικὴ 'Ἐπανάστασις, ἀτομικὴ, κοινωνικὴ, πολιτικὴ, ἰδεολογικὴ, φιλολογικὴ, καλλιτεχνικὴ. Νὰ καταρτίσομε ὅλες τίς παλιὰς ἀξίες, τίς ψεύτικες, νάφισομε κατὰ μέρος ὅλες τίς παλιὰς ἰδέες, τίς πλάνες, και νάσπασθοῦμε, νάγκαλιᾶσομε καινούργιες, ἀληθινές. Νὰ

ζήσουμε στο εξής σύμφωνα με τον οργανισμό μας, το κλίμα μας, την ιδιοσυγκρασία μας, το χαρακτήρα μας, την ιστορική μας παράδοση, τον εθνικό μας προορισμό. Νά κλεισθούμε με άλλους λόγους τη φύση μας και να δημιουργήσουμε έναν καινούργιο ελληνικό πολιτισμό, στη θέση της σημερινής φραγκορωμαϊκής βαρβαρότητας.

Αυτό είναι αυτό θέλει ο Γιαννόπουλος, και με το σύγγραμμά του το πολυτόμος αυτό θέλει να μας βοηθήσει, να μας οδηγήσει, να μας ακαταρακτώσει με φως... Ποίρνει και εξετάζει ένα-ένα όλα μας τα πράγματα, όλες τις εκδηλώσεις της ατομικής και κοινωνικής ζωής, και μας δείχνει σε ποιά κατάντια βρίσκεται σήμερα το κάθε τι, και πώς πρέπει να αναδημιουργηθούν όλα, σύμφωνα «με τη φυσιολογία του Έλληνα και τη φυσιολογία της Ελληνικής φυλής». Τίποτα, φυσικά, δεν του άρσει, γιατί τίποτα δεν είναι στη θέση του, γιατί τίποτα δεν είναι εκείνο που έπρεπε να είναι: Κοινωνία, κράτος, πολιτεύμα, εκκλησία, παιδεία, στρατός, στόλος, τύπος, φιλολογία, γλώσσα, θέατρο, μουσική, ζωγραφική, γλυπτική, αρχιτεκτονική. Κατάντησε να μην υπάρχει σήμερα στην Ελλάδα ούτε ΕΝΑ ΙΔΡΥΜΑ, οποιουδήποτε κλάδου, που να εκπληξήσει τον εθνικό του προορισμό, που να οδηγήσει σίγουρα στον αυριανό νεοελληνικό πολιτισμό. Άλλα ο Γιαννόπουλος τέτοια θα ήθελε ΟΛΑ μας τα Ίδρύματα, —πραγματικώς Έθνικά, — και μας δείχνει με ποιόν τρόπο, σιγά-σιγά, μπορούσε να γίνουν.

*

Από τις δεκαπέντε μονογραφίες που θα ακολουθήσουν την έκδοση του «Νέου Πνεύματος», μία μόνο —πολύ σπουδαία κατά τη γνώμη μου, — δημοσιεύθηκε πέρυσι 'στο «Άστυ» : Η ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ. Όποιος έτυχε να παρακολουθήσει την αισθητική αυτή μελέτη, την πρώτη και τη μοναδική που φάνηκε ως τώρα 'στον τόπο μας, αυτός μπορεί να καταλάβει όλο το Σύστημα του Γιαννόπουλου 'στην πρακτική του εφαρμογή.

Τι είναι σήμερα η τάχα εθνική ζωγραφική μας 'στο σύνολό της; Μία έλεεινή απομίμηση της Ευρωπαϊκής. Οί ζωγράφοι μας βλέπουν με ξένα μάτια και ζωγραφίζουν με ξένη γραμμή και με ξένα χρώματα. Τίποτα το ελληνικό, το εθνικό, 'στις παριστιανικές κοκότες που μας παρουσιάζουν για ελληνοπούλες, ή 'στα γερμανικά σκονάδια που μας παρουσιάζουν για τοπία άττικά. Ένας Θέμος Άννινος

ΘΕΣΣΑΛΙΚΑ ΔΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟ ΛΙΒΑΚΩΜΕΝΟ ΣΠΙΤΙ

(Η αρχή του στο περασμένο φύλλο)

Γ'.

Η νύχτα με τα πυκνωμένα σκοτάδια της κυλιέται πάνω στον κτρινιάρη κάμπο σαν να ψάχνει για να βρει μία σταλα ζωή σ' ένα μαραζάρη που πεθαίνει· μά ή βουθαμάρα του είναι ατέλειωτη και φοβερή και τα δοντριά του στέκονται σαν νυσταγμένα με τα κοκκαλωμένα φύλλα και με τα παρακλάδια σαν πετρωμένα που μόλις ησκιάωνουν στον αέρα πάνω πιά δασιά και ζέχωρα.

Κάποτε μόνο κανένα μακρινό κοκόνι βραχνιάζει πανάρια και σημαδέβει το πέρασμά της : γιατί λη-

μόνο, κατά το Γιαννόπουλο, έπίτυχε ως τώρα την ελληνική γραμμή την ευγενέστατη, και ίσως' μόνο ένας Φωκας κατόρθωσε να ποδώσει λίγο ελληνικό χρώμα καθαρό. Οί άλλοι χάνονται παραστρασιμένοι, με κλειστά μάτια μπροστά 'στην ελληνική φύση, άνικανοί να δημιουργήσουν μία τέχνη εθνική, μολονότι πολλοί, όπως ο Μαθιόπουλος, έχουν ταλέντο δυνατό. Κι' ο Γιαννόπουλος προσπαθεί να τους ανοίξει τα μάτια, να τους δείξει την πανέμορφη ελληνική φύση, — το χώμα, τον αέρα, τον ουρανό, το φως, το δένδρο, το χορτό, το βουνό, — να τους διδάξει ποιά είναι τα χρώματα που επικρατούν εδώ, ποιά είναι ή γραμμή που βασιλεύει, και ποιά είναι ο χαρακτήρας που πρέπει να έχει μια ζωγραφιά ΕΛΛΗΝΙΚΗ.

Αυτά όλα, 'στη μελέτη εκείνη του Γιαννόπουλου, γίνονται με τέτοιαν αλήθεια, όξυτητα και λεπτότητα 'στην παρατήρηση, με τόση ποικιλία, χάρη και δύναμη 'στο έφος, και με τέτοια λογική, έπιστημονική ακρίβεια 'στη θεωρία, 'στην απόδειξη και 'στην εφαρμογή, ώστε χωρίς δισταγμό μπορεί να πη κανείς πως ο Γιαννόπουλος είναι ο πρώτος Έλληνας αισθητικός.

Και ό,τι κάνει με τη ζωγραφική, το ίδιο κάνει με την Αρχιτεκτονική, τη Γλυπτική, τη Μουσική, την Ποίηση, το Διήγημα, το Δράμα, τη Γλώσσα κτλ. κτλ. Έξετάζει πως είναι, και μας δείχνει πως έπρεπε να είναι. Και σιγά-σιγά, βρχνώντας από την Τέχνη, περνώντας 'στη Γλώσσα, προχωρώντας 'στην Κοινωνία και καταλήγοντας 'στην Πολιτεία, συμπληρώνει ένα σύστημα καθολικής νεοελληνικής Αναγέννησης, πάντα με την ίδια αρχή, και μεγαλοϊδεάτης, με πίστη ακλόνητη 'στην αξία και τη δύναμη της άθάνατης Φυλής, καταστρώνει το μεγάλο σχέδιο και ρίχνει το στερεό θεμέλιο του όνειρευμένου του νεοελληνικού Πολιτισμού, — μεγάλου σαν τον αρχαίο, μεγαλείτερου από κάθε άλλο σημερινό.

*

Είναι αξιοπαρατήρητο, ότι ο Γιαννόπουλος έφθασε 'στη γενική αυτή αντίληψη ξεκινώντας από την Τέχνη, την αγαπημένη του, όπως λόγου χάρη ο Χρυσάφης θά έφθανε ξεκινώντας από τη Γυμναστική του. Ο Γιαννόπουλος είναι πρώτα-πρώτα — και ίσως δεν είναι τίποτ' άλλο από — ΑΙΣΘΗΤΙΚΟΣ. Ωραιομανής γεννημένος, έβλεπε όλα μας

τα πράγματα γύρω του άσχημα, και έπειτα, εξετάζοντας την αίτια, βρήκε πως ήταν και παράλογα. Και σκέφτηκε πως μπορεί να γίνουν όρατα με το να γίνουν λογικά. Την ίδια αίτια της άσχημιας, που τη βρήκε εύκολα για το ένα — γιατί ήταν όλοφάνερη, — προσπάθησε να την ανακλύψει και 'στο άλλο, κι' είδε μ' έκπληξη του πως ήταν κρυμμένη κι' εκεί έπειτα και 'στο άλλο, έπειτα και 'ς όλα. Έτσι σιγά-σιγά, χωρίς να το καταλάβει κι' ο ίδιος, βρήθηκε μ' ένα σύστημα. Για να ανακαινιστεί την Τέχνη, για να την κάνει δηλαδή ελληνική, — γιατί άλλοιότικα δέ θα του άρσει, — είδε πως έπρεπε με τον ίδιον τρόπο, επάνω 'στην ίδια βάση, να ανακαινιστεί και την Κοινωνία. Και ή ανακαινισμένη Κοινωνία θα εδινε κατ' ανάγκη ανακαινισμένη Πολιτεία, καινούργιον Κράτος ελληνικό, και όλ' αυτά μαζί καινούργιο ελληνικό Πολιτισμό. Τότε όλα τα πράγματα γύρω θα ήταν όρατα και θα ίκανοποιούσαν τον Αίσθητικό, που περισσότερο απ' τή ζωή του αγαπά την εύμορφία.

Έτσι ή εύμορφία οδηγεί 'στην αλήθεια, έτσι ή αληθινή Τέχνη οδηγεί 'στην αληθινή Ζωή. Ο ανακαινιστής της Τέχνης γίνεται ανακαινιστής όλης του της Κοινωνίας. Ζητώντας εθνική Τέχνη, ζητά εθνική Ζωή. Κ' επειδή, για να υπάρξει εθνική Τέχνη, πρέπει να πηγάσει από τα βαθύτερα της εθνικής Ψυχής, όπως την έμόρφωσε ή Φύση κι' ή Ιστορική Παράδοση· και πάλι, για να γίνη αυτό, πρέπει να ζήσουμε, ή καλύτερα να ξαναζήσουμε σύμφωνα με τη Φύση και με την παράδοση, — γι' αυτό το Σύστημα του Γιαννόπουλου, που κάτι τέτοιο γυρεύει να εφαρμόσει, μου φαίνεται σοβαρό κι' αληθινό.

*

Όπως δήποτε είναι πρωτότυπο. Αυτό πιστεύω να μου τ' όμολογήσουν τώρα και οι δημοσιογράφοι. Τέτοια γενική αντίληψη, τέτοιου όνολο δεν παρουσίασε ακόμα κανείς μας. Πολλοί μπορεί να έβρισαν τουτό κι' εκείνο· πολλοί μπορεί να είπαν πως πρέπει να φίσουμε πιά τους Ευρωπαίους και να κυττάζουμε τον έαυτούλη μας· πολλοί μπορεί να ζήτησαν την «εθνική έμπνευση» 'στην Τέχνη και την «εθνική γλώσσα» σ' όλα. Άλλά κανένας, στοχάζομαι, δεν είπε και δεν απόδειξε πως για να ποκτήσουμε λόγου χάρη αξιόμαχο στρατό και στόλο, πρέπει πρώτα να κτίσουμε σπύτι ελληνικό, ή πως για να έχουμε 'στην πόλη καλή συγκοινωνία και στο έξωτερικό

μέρι δέ θα στήσει στάγγαντερά χωράφια που άσπρονόουν το θέρο και θα πάει πάλι να στριμωχτεί και να λουφάξει μες στίς στοιχωμένους και βαθιές σπηλιές σαν να ναι καμιά μαγίστρα.

Βγάξει στο πλάγι τα παλιούρικ που κλειούνε τη θύρα του ο Στάβρος Γκέλας και σ' ένα βασιλέβει όρθος κι ακούνητος μες στο χαμόσπιτο. Κανένας δεν αναταράζεται στον έρχομό του και μόνο το πιστό μανάρι ξεχωρίζει μέσα στο μισόφωτο και ζυγώνει, βουδο κι άφτο τώρα, να τον άγναντέψει παραπονεμένα : μυρίζεται λίγο τα κρεμασμένα χέρια του και φέβγει πάλι σιγανά και με χαμηλωμένο το κεφάλι σαν να μην μπορεί να λησμονηθεί τίποτα κι από τον κύρη του.

Η μάβρη φορεσιά του είναι μούσκεμα και βαριά σαν να την έπλενε στο ποτάμι, σ' ένα σάλεμά του γυαλλίζει φανταχτά και τα νερά στάζουν όλόγυρα και βρέχουν τον ξερότοπο· τα μανίκια του πέφτουν ακούμπωτα και ξεσκισμένα σαν λουρίδες και δείχνουν ανάμεσα τα στέρια και δουλεμένα χέρια του που κρεμνιούνται κάτω σαν δυο καμένα κούτσουρα. Χαντακωμένο είναι και το πρόσωπό του από το παντοτινό τάργασμα και παραλλαγμένο το χρώμα του. Θαρρείς φωτιά τον έχει ψήσει.

«Κοιμάστε που να μη χορτάστε... Κ' εγώ γυρνώ στο χαροκόπι που να με μάσει ή σκοτεινιά...» θεριέβει και βογγάει κι ανακυκλώνει τα δυό του χέρια για να στραγγίσει τάκουρα και γρίβα γένια του που ανακατώνονται και μακραίνουν ίσιασμένα σαν πετρίκια (1).

Η δόλια γυναίκα του που μισοκοιμόνταν και λογιάζονταν πως τον έβλεπε μες στόνετρο, τινάζεται τώρα πάνω λαχταρισμένη και κουνάει τους νώμους της και γανώνεται για να ξαγρυπνήσει κάπως. «Ησκιοι μονάχα περνούν όμπρός της ακόμα και τριβει το πρασινόκόκκινο και πρησμένο μούτρο της με τίς γδαρμένες άπαλαχμες· ύστερα λείει γλυκά κι αγαλιανά»

«Έγειρα λίγο... Κι ότι με έλεφετε... Μεσάνυχτα θά ναι τώρα... Έχεις όρα πουφτες;...»

«Ακόμα ξεπεζεύω τη γοργάνεμη φοράδα μου...» γελάει άγρια και τρομερά και στρώνεται ίσια χάρμου, δίπλα σ' άποκοιμισμένο παιδί του. «Μαγειρέψες τίποτας απόψε ή θα ξεροφαήσω;... — Και βγάλε μου γλήγορα καινούρια ρούχα για να ξαλάξω... Ίδρο-

1) Το πετρίκι—το μαλλί που βγαίνει άφ' το λανάρισμα.

πρωί, ή θα μπορεί να είναι στα 36, 2. Ως το μεσημέρι μπορεί να ανεβεί στα 37, 3. Το απόγευμα τριγυρνά στα 37 κι από κει ως τα ξημερώματα βρίσκεται σιγά σιγά τον πρωινό της βαθμό.

Σημειώνοντας με μια κουκίδα σε ιδιαίτερο βαθμολογημένο σειρωτό χαρτί τη θα που σε κάθε μέτρηση βρίσκουμε κ' ενώνοντας τις κουκίδες άφτίς με μια γραμμή φτιάχνουμε την καμπύλη των 24 ώρω.

Καλό είναι κάθε άνθρωπος να ξέρει την καμπύλη του την ταχτική σε μερικούς άφτη τριγυρνά στα 36 ως 36, 8 σ' άλλους στα 37 ως 37, 4. "Ωστε εκείνο που σ' έναν είναι κατά φύση, σ' έναν άλλο μπορεί να είναι πυρετός και άρκετούτσικος μάλιστα.

Καλό νάξερε ο καθένας και το πώς επηρεάζουν τη θα του ο δρόμος, ή δουλιά, τα πρασρατηήματα άπ' την συνηθισμένη του ζωή. Ο δάσκαλός μου ο Jürgenzen έδειξε ότι και σ' εργατικούς ακόμη ανθρώπους μπορεί ή θα νάνεβει κατόπι από βαριά δουλιά λ. χ. σε φωμαδες μετά το ζύμωμα, σε στρατιώτες μετά βιαστικές πεζοπορίες και μπορεί να ανεβεί άρκετά ως τα 38 κι άπάνω.

Στο φθισικό επηρεάζεται ή θα πολύ εφολα από μικρές άφορμές τινάζεται μονομικς άπάνω. "Αν θέλουμε λοιπόν να βρούμε την καμπύλη που άντιστοιχεί στο βαθμό τής άρρώστιας, ανάγκη να ήσυχάσει ο ζεταζούμενος, γιατί ο κόπος τής καθημερινής ζωής μπορεί να κρατεί άνεβοσκμένη τη θα. "Αμα όμως ήσυχάσει, μένει ξαπλωμένος ή κρεβατωθεί μερικές μέρες ο άρρωστος, το παραπάνωμα εκείνο φέβγει κ' έχουμε το όσο άντιστοιχεί στην πάθηση του.

"Όταν ο φθισικός ύποφέρει από άυπνία πρέπει να πέρνουμε τη θα στις ώρες τής άυπνίας του. Πολύς φορές βρίσκουμε άφτίς τις ώρες δυνατό πυρετό, ενώ τη μέρα είχε λίγο ή καθόλου.

Τρομαγμένους και ύποψιάριδες να τους μετρούν οί τριγυρινοί. Στους άπελπισμένους άς λείπει το τρεμοκάρδι του Θμ. Για όλους τους άλλους το Θμ. είναι χρήσιμο για τη διάγνωση, για την πρόγνωση, για τη θεραπεία. Μαθαίνει τον άρρωστο στην τάξη, του δείχνει πόσο βλάφτουνε οί άταξίες στη δίαιτα.

Δέν πρέπει να φαντάζεται ο άρρωστος πώς όταν έχει πυρετό ανάγκη να το νιώθει κιάλας. Παρατήρησα συχνά ανθρώπους που έτρωγαν κ' έπιναν καλά, κοιμούνταν ήσυχα, δούλεβαν όπως πριν. "Αφτοί οί άνθρωποι εϊθανε να τους εξετάσω το λαιμό γιατί είχανε λίγη βράχνα μετρώντας τότες σε μια απο-

γεματιανή ώρα τύχαινε να βρω 38 - 39,5 και όμως ο ζεταζούμενος δέν είχε νιώσει ως εκείνη την ώρα τον πυρετό του.

Το θερμομέτρημα το ταχτικό σε μερικές μέρες μας δίνει την καμπύλη. Καμπύλη άλοτες με μεγάλη ή μικρά άπύρετα διαστήματα, άλοτες κατασύνεχα πυρετική. Σε τουτο το σύνεχο ή άδιάλεκτο πυρετό θα προσέξουμε, τα μέγιστα και τα ελάχιστα που λένε, τις άπάνω άπάνω δηλαδή και κάτω κάτω θερμοκρασίες. "Όταν οί κατωτινές είναι όλοένα πάνω από το φυσιολογικό σημαίνει πώς ή πάθηση προχωρεί κι όταν άφτίς οί κατωτινές Θες διακινούνται για καιρό σ' άψηλους βαθμούς, κακοσημαδιά.

"Αλοτες ή καμπύλη δείχνει άνεβάσματ' άψηλά κι άπότομα άναδρομή γίνεται με σύγκρυα ή και ρίγος. το κατάπεσμα με ήδρο. Τέτιες καμπύλες θυμίζουνε τον παραζυμό, με τη διαφορά που οί ώρες τής άναδρμης είναι εδω οί άπογεματινές κι όχι οί πρωινές όπως στον παραζυμό.

Καμιά φορά ο άρρωστος άποσπερός είναι άπύρετος. Τη νύχτα όμως ζυπνά με σύγκρυα ή ρίγος κι άψηλους βαθμούς κακό σημάδι κι άφτό.

Οί καμπύλες με ξανάστροφο τύπο, άπυρεξία δηλαδή άποβραδιν, πυρετό το πρωί, μπορεί να σημαίνουνε γοργόδρομη σπαρτή, κερωτή φυματίωση.

Μορφές δίωδιόλου άταχτες έτσι που τής μιάς μέρας ή καμπύλη να μη μιάζει τής άλλης δείχνουνε φυματίωση απ άντερα.

"Ανεβάσματα ξαφνικά κατόπι από άπυρεξία, όταν δέν είναι από κόπο ή ήθική ταραχή, δείχνουνε καταρροϊκές ή φλογιστικές περιπλοκές στο στήθος, είτε πώς τα φυμάτια άπλοχωρούνε, είτε πώς χτυπούν εδω κ' εκεί άλλα μέρη ως τότες άπειραχτα.

"Η θεραπεία του πυρετού είναι από τα δυσκολότερα κεφάλαια. "Ας πούμε τί πρέπει να γίνεται όταν ο άρρωστος είναι δίωδιόλου στη διάθεση του γιατρού και όλα τα μέσα στη διάθεση τω δικών του. Σπάνια συγκαιριά. "Ως τόσο όταν κανένας ξέρει το σωστό, μπορεί και με το βρισκούμενο, με γνώση και καλή θέληση να κατορθώσει το άρκετό.

"Ο φθισικός όταν έχει πυρετό άρκετό να πέρτει στο κρεβάτι. "Όταν κανένας έχει τύφο, ίφλουέντσα, πνεμονία οί τριγυρινοί τον κρεβατώνουν άμέσως θέλοντας και μή. Τον ταλαίπωρο τον φθισικό τον άφίνουνε να καίεται, να λυώνει στο πόδι, να παρατά τον έναν γιατρό και να πιάνει τον άλλο, πάντα δυσαρεστημένος που κανένας δέν στέκετ' άξιος να του

γιατρέψει τον βρογχίτη. "Ενας γνωστικός γιατρός άμα έβρει πυρετό, που θα τον έχει ο άρρωστος από καιρό, άς του δώσει να καταλάβει πώς ανάγκη να πάγει στο κρεβάτι ή να μένει ξαπλωμένος στο σοφα. "Εκει με την άκνησία ο πυρετός πέφτει λίγο πολύ. "Αν πάγει θα πεί πώς ή όρθοστασία και οί άλλοι πόνοι τής καθημερινής ζωής του έφερναν τον όσο είχε. Μα κι αν λιγοστέψει μόνο κέρδος κι άφτό. "Ο άρρωστος θα μάθει να προφυλάγεται από κόπους περιτούς, από παρτίδες, σύρτα φέρτα, βίζιτες και άλλες όλέθριες κοινωνικές μωρίες.

Οί τριγυρινοί θα παρατηρήσουνε τί καλό γίνεται στον άρρωστο με την άκνησία, κι άντίς να κατηγορούνε το γιατρό γιατί κρεβάτωσε άνθρωπο που εϊτανε στο πόδι, όπως συχνά το κάνουνε στα μέρη μας, θα μάθουν από που πρέπει ναρχίζει ή καλοκοίταξη του φθισικού.

"Αν ο άρρωστος από μιά άρχή δέν έχει άψηλό πυρετό και σε λίγες μέρες ρτάσει στην άπυρεξία άς άφίσει το κρεβάτι κι άς ξαπλωθεί στο σοφα.

"Όταν ο πυρετός δέν δείχνει διάθεση να κατεβεί θα όδηγηθούμε άπ' τα ιδιαίτερα του άρρώστου. "Α δέν χάνει την όρεξη, δέν λιγέβει, δέν στενωχωρείται ύπερβολικά τότες τον άφίνουμε στο κρεβάτι. Εϊδεμη άς σηκωθεί, μα να μην κουράζεται.

Την καταροή έχουνε την κατά συνηθία οί φθισικοί να την περνούνε στο πόδι κακό άφτό. "Ενα καθάρσιο, ένα ζεστό λουτρό, ξαπλωμα στο κρεβάτι, καλό τρίψιμο και ήδρομα και κανένα γιατρικό ή διατάζει ο γιατρός, και θερμομέτρημα ταχτικό. άφτά χρειάζεται ή καταροή. "Όταν ο φθισικός με το παραμικρό καταρογιαζεται, το καλύτερο είναι να συνηθίσει στον καθαρό άέρα.

Το κρυλόγημα φέρνει μια νεβροκυκλοφορική διατάραξη, προετοιμάζει σα να πούμε το έδαφος. Τα μικρόβια που δέν άπολείπουνε ποτές άπ' το μολεμένο άέρα και σε μερικούς είναι σπιτωμένα και βολεμένα στο φάρυγγα ή στη μύτη και στην πισωμύτη αρχίζουνε την συνεργία τους. "Αφτό έτσι θάναι. "Ο Nansen αναφέρει ότι άρτός και οί συντρόφοι του, αν και ύπόφεραν τρομαχτικές στραπάτσες, δέν έπαθαν όμως ποτές την παραμικρή καταροή όσο μένανε σ' εκείνο τον κατάρκρο και πεντακάθαρο άέρα του Πόλου που μικρόβια καθόλου δέν έχει. "Όταν

* ΣΗΜ. "Όλους διόλου εξαίρετικά κατόπι από ύπερβολικό κόπο ή θερμοκρασία άντίς νάναιθεί άπ' τα 37 κι άπάνω, κατεβαίνει κάτω άπ' τα 36.

τούλι μου ανατρίχιαζε, όσο ζούσε...»

"Η λωλή γυναίκα κόφτεται τώρα κι αναταράζει τα χέρια και μαδάει τα λυμένα μαλλιά της.

«Ού...λέλι την κλήρα μας !.. Ού... λέλι το σπιτικό μας !.. Ούλοι οί παλαβοί άνεμοι θάρβουν να λωνίσουν τώρα μέσα !..»

"Ο Σταβρός Γκιέλας είναι μαλακωμένος πιά και μιλάει στοχαστικά και ήσυχα: πασαλείβει τα λόγια του με μια γλύκα τέτια που φαίνεται σαν άνθρωπος καλοσυνείδητος κι αγιασμένος. "Εχει καρφώσει τα πλάνα μάτια του σε μια σαρακοφαγωμένη κάσα που την είχανε στο καλυδόσπιτο για ντουλάπα και κρούει όλοένα τα χοντρά του δάχτυλα πανου στα σταβρωμένα καλάμια του σα να κρατάει τον ίσο.

12) ή παπαδιά=σύνεργο που μαζώνουν τάλωνια.
13) το λαμνί=ο στενόμακρος σωρός του άλωνιού για λίχνισμα.

κονταν κ' ισιάζονταν αγνάγνια μου περήφανος, έριγχε στραβά τη σκιάθα του σα νάθειεν άνττήλιο κ' έστριβε το χνουδατό μουστάκι του. Οί άγνές ματιές του φλόγα χύναν πάνω μου. "Εγώ δέν όόρεσα την πράξη του και δοκιούμαν την άχαμνή την ώρα. Τα αίματά μου άναψαν: «—Δέ σάρέζω, βρέ, και ριζώθηκες μπροστά μου;»—«Στοχαζούμαι τη χαριτωμένη κόρη σου, σα βλέπω σένα. Πολύ σε μοιάζει.» —«Τράβα στο διάβολο, παλιολλαδίτη, γιατί δέν ξέρω τί θα κάμω.»—«Βγήκε και το ποντίκι τώρα να στήσει πόλεμο με τον άγριογάτο !»—«Θα σε ισιάξω εγώ !.. Θα κάμω να μαβροφορέσει το καινούργιο σου συμπεθερί...»—«"Ατιμε άνθρωπε, μη χολιάζεις άδικα... Δέν ζεστόμησα τίποτα που να χαλνάει πιο πολύ το σπιτικό σου...» "Ο κόσμος δίως από τις μακρινές θημονίες είχε παρατήσει τα δικούλια και τα καρπολόγια χάμου και κόσεβε να γλεντήσει και να χωρατέψει γύρο μου. Μια φουρτούνα συντάραζε τα σωτικά μου, τα μάτια μου θάμπωναν κι άφριζα σα λυσαγμένους: εϊμουνε παλαβός, μα ντρέπουμαν κιάλας. «—"Αλωτο να με ζεπαραχώσουνε στα τρία χρόνια πάνω, άμα δέν το μετανιώσεις... Γι' άφτό μόνο θα ζήσω με το κολασμένο σπέρμα που πέταξες στο καλύδι μου μέσα...»—"Εσπασα

το σύνεργό μου με το γόνα και το τίνιξα στα μούτρα του κόσμου: κίνησα κατόπι μακριά, ούδε να βλέπω ούδε νακούω. Εποίσω μου οί καμπανίες έρχουνταν και ξέσκιζαν τάφτια μου και με τρώμαζαν μα δέν κουτούσα ναλλαξοδρομίσω κ' εϊμουνα σαν πομπεμένος. Πήγα να πίσω τάνάσκελα σ' ένα μακρό και βαθιό χαντάκι, ξελογιασμένος πέρα και πέρα. "Ενα πράσινο στεκούμενο νερό γυάλιζε μπροστα μου και βρωμεροί μπακακίοι άνάμεσα στα βούρλα φούσκουσαν και τραγουδούσανε βραχνά χτυπούσα τους ζόγκους (14) μου στον πυρωμένο τόπο χάμου και πνίγουμαν μέσα στον ήλιο. Μα ή μοναξιά με προστάτεβε κι ακουρμένομαν κάπιο ούσουρο πύφτανε κάποτε κι άλλότε ξερο και μονότονο: οί ξεραγκαθιές θα τρίβουταν από τον άνεμο και θα σιούριζαν χωρίς άλλο. Παροκαλούσα τον κάμπο πύφθρεψε τη γενιά μου κι άρχινούσα παράπονα. «—Σαν έφταιξα τίποτα, στον πέρα κόσμο θέλω να κολαστώ... Τώρα πρέπει να παραχώσω τον όχτρο μου... Καρπό δέν θα γεφτεί άλλη βολά... "Η περασμένη γενιά μου τέτιο πράμα δέν με κλερονόμησεν έμένα... Σαν τα δέντρα έχουμε θραφεί εδω στον κάμπο και

14) ο ζόγκος=δ άγκώνας.

Ο «ΠΟΥΛΟΛΟΓΟΣ»

ΤΟΥ ΚΟΝΤΙΚΑ 701 ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΙΑΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

(Συνέχεια από τον αριθμόν 211)

Στόν Πουολόγο αναφέρονται λαοί και έθνη γε-
τονικά του Βυζαντίου, κι αναφέρονται πάλι αρκετές
πολιτείες και χώρες. 'Ας ιδούμε πρώτα-πρώτα τί
έθνικά όνόματα αναφέρονται στην 'Αθηνώτικη πα-
ραλλαγή.

'Αράπης (στίχ. 375).

'Ατζίγκανος (στίχ. 117).

'Ρωμάνος (στίχ. 303).

Σαρακνός (στίχ. 68, 375).

Φράγκος (στίχ. 122, 279, 303)—Φράγ-
κισσα (στίχ. 152).

Πολύ περισσότερα είναι τα έθνικά όνόματα που
αναφέρει ή Βιεννέζικη παραλλαγή. Δίς τα :

Αιγύπτισσα (στίχ. 417).

'Ατζίγκανος (στίχ. 123).

Βενέτικος Φράγκος (στίχ. 153).

Βλάχος (στίχ. 492).

Βούργαρος (στίχ. 492) — (Βουργαροανα-
θρεμμένη) στίχ. 607.

Μεσοθυνιάτης (στίχ. 296).

'Οβραϊός (στίχ. 570).

'Ρωμός (στίχ. 346).

Σαρακνός (στίχ. 68).

Τάταρος (στίχ. 616, 621) — (Ταρταρόκοπος
στίχ. 607—Ταρταρόμιος στίχ. 608).

Φράγκος (στίχ. 128, 319, 346)—Φράγ-
κισσα (στίχ. 238).

Χατζάρα (στίχ. 330).

Πολιτείες και χώρες αναφέρονται στην 'Αθηνώ-
τικη παραλλαγή οι ακόλουθες :

'Ανατολιά (στίχ. 228).

Βελλάγραδα (στίχ. 229).

Ζαγορά (στίχ. 352).

Μεσοφωνία (στίχ. 230).

Νίκαια (στίχ. 233).

'Ρύμνη (στίχ. 353).

Κοίταζε τώρα τί μέρη και πολιτείες μνημονεύ-
ονται στη Βιεννέζικη παραλλαγή :

Γλαρέντζα (στίχ. 629).

Ζαγορά (στίχ. 473, 483, 492).

Μαύρον 'Όρος (στίχ. 419).

Μεσοθωνία (στίχ. 271).

Νίκαια (στίχ. 274).

'Ρωμανία (στίχ. 615).

'Ρώμη (στίχ. 236, 474).

Ταρταρία (στίχ. 610).

Πρέπει όμως να σημειωθεί ότι τό 'Ρύμνη της
'Αθηνώτικης παραλλαγής μπορεί νάναι—ή για να
είπω καλύτερα εξαπάντος είναι— λάθος του βιβλιο-
γράφου άντης : 'Ρώμη.

(Συνέχεια σ' άλλο φύλλο).

ΝΙΚΟΣ Α. ΒΕΗΣ

ΒΓΗΚΕ ΣΕ ΒΙΒΛΙΟ :

ΠΑΝΤΕΛΗ ΧΟΪΝ

ΤΟ ΑΝΕΧΤΙΜΗΤΟ

Δράμα με τρία μέρη.

Ο ΞΕΝΟΣ

Δραματική σκηνή

Και πουλιέται 2 1)2 δρ. στα γραφεία του «Νου-
μα» και στα Βιβλιοπωλεία 'Εστίας κ' 'Ελευθε-
ρουδάκη.

Κανείς από τους ιταλούς συγγραφείς δε στάθηκε τόσο
άγαπητός στην πατρίδα που όπως ο μακαρτίτης ο Τζιακό-
ζας. Οι ιταλοί που ξέρανε τόσο καλά να τιμούν το με-
γάλο τους δραματογράφο, με πόνο ψυχής τον κλάψανε, και
θά τον κλαίνε. 'Ο Τζιακόζας, ζώντας ακόμα, χάρηκε δόξα
και τιμή που δε θά λείψει ποτές ελόγυρα από το τιμη-
μένο του όνομα. Πρώτος ο βασιλέας έστειλε παρηγορητικό
τηλεγράφημα στην οικογένειαν του ποιητή. Δέ βρέθηκε
φημερίδα στην 'Ιταλία που να μην τυπωθεί θλιμμένα για
το θάνατο εκείνου που γράψε αθάνατα έργα, σαν τους «θλι-
μένους έρωτες», σαν τα «δικιώματα της ψυχής» σαν την
«ερα του Σαλλάν» σαν τα «σαν τα φύλλα». Κι ακόμα ο
Τζιακόζας, με την άρχονιά του, με την άπέραντη καλο-
σύνη του, με το γλυκό του κ' έθγενικη χαρακτήρα, κέρδισε
την αγάπη, τη λατρεία του 'Ιταλικού λαού. 'Ο μεγαλύτε-
ρος τίτλος που του δόθηκε από τη μεγάλη έθνική ψυχή,
είτανε το επίθετο «ο καλός», «il buono».

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ

Για την 'Ελλάδα Δρ. 10. — Για το 'Εξωτερικό
φρ. χρ. 10.

20 λεπτά το φύλλο λεπτά 20

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ : Στα κιάσκια της Πλατείας Συντάγ-
ματος, 'Ομόνοιας, 'Υπουργείου Οικονομικών, Σταθμού
Τροχιάδρου, ('Οφθαλματρείο), Βουλής, Σταθμού
υπόγειου Σιδηρόδρου ('Ομόνοια), στο καπνοπω-
λείο Μανωλακάκη (Πλατεία Στουρνάρα), 'Εξάρχεια,
στα βιβλιοπωλεία «'Εστίας» Γ. Κολάρου και Σακέ-
του [δδός Σταδίου, άντικρυστή Βουλή].

'Η συντρομή πλερώνεται μπρ. στα κ' είναι ενός
χρόνου πάντα.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ

ΚΑΙ

ΠΡΑΜΑΤΑ

«ΤΑΞΙΔΙ

εις τα ύψη του 'Ελληνικού πνεύματος». Αύ-
τος ο τίτλος, ο λίγο βαρύν—δεν εν' έτσι ;—
φιγουράρει σε δύο τρεις 'Αθηνάϊκες φημερί-
δες αυτές τις μέρες και κάτω απ' αυτόν ά-
πλώνονται οι πατριωτικές άνοησίες του κ.
'Ανοητόπουλου του Κεχηναίου. 'Ανοησίες που
γκρεμίζουν κάστρα, από κείνες δά τις 'Ανοη-
τοπουλικές ! «'Η 'Ελλάς—λέει—ουδέποτε θά
πεθάνει». Πολύ καλά. 'Ας μὴν πεθάνει. Κα-
νείς βέβαια δεν τονέ θέλει το θάνατό της. Μά
γιατί δε θά πεθάνει ; 'Από δω αρχινάει το τα-
ξίδι σ' τ' άψη του 'Ελλ. πνεύματος. Γιατί ά-
φοῦ ο Χριστός δίχως μαχαίρια, δίχως ξίφη,
δίχως μπράβους, δίχως στρατούς νίκησε, άρα
κι ή 'Ελλάς δεν έχει ανάγκη από στρατούς
κ' από σόλους για να νικήσει. Σταυρώθηκε ο

ή γενιά του ακόμα εδώ έχει γκρεμιστεί κ' εδώ έχει
σταχτώσει σαν τα χλωμοκρινιασμένα φύλλα του
χυνόπυρου που σαπίζουν και λυώνουν με τα πρωτο-
βρόγια χάμου· κι άφτός άφίνει για τώρα πια στο
πατριδοχώρι του και τραβάει τον άχαρο δρόμο που
κόβει κατά τα σύνορα, για να ξενιτφετεί και να
περάσει μάβρα και σκοτεινιασμένα· σε ξένη άστρέχα
θά βραδιάζεται και θα ζημερώνει : μια δαιμονισμέ-
νη κατάρρα τον κυνηγάει και τότε διώχνει, γιατί τό
γαίμα πόχυσεν άχνό να πάρει πίσω θέλει ο νύμος ο
άνασκουμποχέρης.

Μά έχει χάσει τώρα την πρώτη του όρμη και
κοντοστέκεται κουβαριασμένος και θλιβερός σε δεντρί
μοναχικό κι άστραποκαμένο : κ' ένα αίστημα κρυφό
γεννιέται και σκροπιέται μέσα του τόσο που θαρρεί
κι άφτός πως χωνέθει κι απλώνεται και γίνεται
κάμπος εκεί που πατάει τα γυμνά του και τα κοκ-
καλιάρια πόδια. Με κίπιο πείσμα που κι ο ίδιος
άκόμα δεν ξανοίγει καλά την πηγή του ποδαρίζει
κάποτε στην ίδια θέση χωρίς να σπαρνάει παρα-
πέρα.

Πάνου σ' έναν πλάτανο θεόρατο που χάνεται
μέσ στη νύχτα πέρα· νογιέται να φωλιάζει ένας λίλε-
κας : γιατί ακούγεται που χτυπάει τα τρανά φτερά

του κι αρχινάει να φιλάνει σκορδαλιά με τη μακριά
του μύτη. Σά να ξυπνάει : τώρα από τον πιο τρομερό
βραχνά ο Στάβρος Γκέλας πετάχεται ξαφνικά και
οι σφιχτοδεμένοι γρόθοι του δέρνουν τον άέρα με τέ-
τια μάνητα που λογιέται κανένας πως έχει παλα-
ώσει κ' είναι για τα σίδερα : κοντομεσιάζεται τρί-
κλα και στραβοκατινιάζει σαν παραλυμένος για να
πηγαινει πιο μπροστά. Τα κράττητά όμως δεν άν-
τέχουν πλιότερο και μόλις τραβιέται σα νάναι κα-
νένας κούλος σακάτης που θέλει στραβόξυλο για
βασταριό.

'Ενώ πέφτει και σηκώνεται, τα ξεβαμένα πα-
λιόπανα της πουκαμισας του που ανεμίζει ξεζώνατη
και φουσκωμένη πασπαλώνονται κάθε λίγο με σκό-
νη και γιομίζουν από βατόκλαδα άγκλωβά.

'Η πείνα τότε θερίζει πάντα και ή γλώσσα του
έχει κολλήσει από τη δίψα και πάει να λυσσάζει,
μά βρίσκεται τώρα κοντά στο ριζό και δεν πάθει
άκόμα να έλπιζει και να θαρρέσει. Μια ψιλή πύρια
περονιάζει όλο το ιδροκοπημένο τομάρι του σε να
τον κεντάει κανένας και τυραγνιέται τόσο φριχτά
πού βερβερίζει από τον πόνο. Σε κάθε σάλεμα που
κάμει, τα γέρικα κι άλύγιστα κόκκαλά του νοιώθει
πως ξεγουφουντας και σκροπάνε μες στην άποστα-

μένη κουφάλα του.

'Αμα ζυγώνει στο ριζοβούνι, πέφτει ανάμεσα στα
τροχάλα σαν ξύλο και βογγάει βαριά και δίχως να
κουνιέται πια.

«'Είμαι : σαν ξεριζωμένο κυπαρίσσι που κατεβαίνει
τα φουσκωμένα ρέματα και πάνε να τάποθίσουν πέρα
στο γιάλό... Χάρη και γέλιο δε θα με στολίσουνε
στην ξενιτιά κι ούδε στα πανηγύρια θα μου τινα-
ζουν κόκκινο μαντήλι... Θα κάθουμαι στάπόςκια
και θα κλαίγομαι, γιατί κανείς δε θα γυρνάει στο
μαραμένο ξένο που λίγο λίγο θα χαλνέει σε σκου-
ριασμένο σίδερο... Στο ψυχομαχητό μου ποιός θα
παραστέκεται να με τινάζει και να με λεπτέρωσε ;·
Κι ούδε τα μάτια μου τα στηλωμένα θα σφαλίσουν
κι ούδε το χλωμοκρί : θα μανάψουν... Μες στη μενιά
μου λησμονημένος θα σκουλικιάζω και θα λυώνω σαν
ψοφίμι... Κάλλιο στον κάμπο να φανίζουμαν που οι
γονοί θεμέλωσαν τό σπίτι μου...»

Γέρνει τώρα το βαριόμοιρο κεφάλι του, σε να
μὴν μπορεί να το κρατήσει όρθό, πάνου σ' ένα χυ-
τρολίθαιο και τίποτα δε συλλογιέται πια. Τό πολω-
κάτεχο μυαλό του είναι θολωμένο κι άργό και μια
νύστα τό ρίχνει κάθε τόσο σε λησμονησιά.

Ξάφνου μες στην άπέραντη νυχτοσιγαλιά ποι

Χριστός και νίκησε· σταυρώνεται ή 'Ελλάς και δά νικήσει.

Απ' αυτή τη μεγάλη άνοησία καταλαβαίνετε και τις άλλες. Μά δέν πρόκειται για τη φυλλάδα του 'Ανοητόπουλου' γι' αυτή τοιακισμένο λευκό δέ δίνουμε. Πρόκειται για τις φημερίδες που ξανατυπώνουν αυτές τις άνοησίες, που τις ρεκλαμάρουν τόσο δυνατά κι αδιάντροπα και που υποχρεώνουν έτσι τον κοσμάκη νάν τις διαβάσει και νάν τις πιστεύει. Ταΐζουν τον κόσμο με τέτια πνευματικά πίτουρα κ' έπειτα ξαφνιαζονται οι ίδιες και ρωτιούνται γιατί ο λαός αποβλακώθηκε, γιατί δέ βλέπει τό γκρεμό που άνοιχτηκε μπροστά του, γιατί αποχηνώθηκε. Τόν ποτίζουν τό φαρμάκι κι άπορούν ύστερα οι ίδιες γιατί φαρμακώνεται.

Οι τέτιες τρανές άνοησίες όσο μένουνε μέσα στο βιβλίο φυλακισμένες δέ βλάπτουν τις διαβάσει κανείς και γελάει. "Όταν όμως ξεχυθούνε στις φημερίδες, τότε άλλαζει τό πρῶμα τότε ή άνοησία μεταμορφώνεται σά μαχαίρι άκονισμένο, και τόκονισμένα μαχαίρια δέ χαϊδέβουνε, σκοτώνουν. "Α ρωτήστε τη γνώμη μας, περισσότερο βλάφτεται και διαφτείνεται ή κοινωνία διαβάζοντας τέτιες άνοησίες παρά βλέποντας την «Σεχωριστή κρεβατοκάμαρα» στο θέατρο. Κι αυτή τη μεγάλη αλήθεια ποτέ δέν τη νιώσανε οι φημερίδες μας.

ΤΩΡΑ

πούφυγε ο Πρίγκηπας και κατίβηκε ο Ζαΐμης στην Κρήτη, θα συχάσουν τά πράματα; Κανείς δέν μπορεί νάν τό ξέρει αυτό, ούτε οι φημερίδες μας, πούναι πάντοτε «καλά πληροφορημένες». Ίσαμε τώρα κάτι τέτιο φαίνεται, πώς θα συχάσουνε. Μά ποιος μπορεί νά έγγυηθεί και γι' αύριο; Ποιος μπορεί νά μας βεβαιώσει πώς ύστερ' από λίγο καιρό δέ θάρχησει—άδιάφορο άν από Βενιζελικούς ή Μιχελιδακικούς αυτή τη φορά—και κατά του Ζαΐμη, από προσωπικούς λόγους, ή συστηματική αντίδραση πούγινε στον Πρίγκηπα κ' έφερε τά πράματα πάνω στού ζουραριού την κόψη;

Πολυ τό φοβούμαστε πώς τά Κρητικά πήραν απ' άρχης κακό δρόμο, άφού οι Κρητικοί κοιτάζουνε νά μιμούνται σ' όλα τους λύτερους Έλληνες—και νά τώρα που ζηλεύουνε τό Σύνταγμα τους και θέλουνε νάν τό πάρουν κι αυτό.

μονάχα τά τριζόνια τραγουδούνε σάν κουρασμένα και μονότονα, ξανοίγεται πέρα τό τριζιμο του άραμπά ξαφνιασμένο κι άργό· σάν περνάει πιδ κοντά στη λαγκαδιά πούναι κειτάμενος ο Σταύρος Γκέλας, άκούγεται τό χούγιαγμα τόκνο τῶ βουβαλιών κι άκούγεται ύστερότερα λαλιές άνθρωπινές που τέτια σαλιαρίζουν.

«Έ, συντοπίτη, χοντρόγογα σταφύλια θα τραγανίσουμε μεθάβρο... Μιά βροχή νά πάρει τώρα σά δροσούλα κι όλα θα πάνε δέξα... Σώνει πιά κι ο ζεσταμένος λίβας...»

«Ναι!.. Κι άν σάκούσουν τά σύννεφα... Τίποτα δέν κατίχουμε, καημένε... Μιά πλάκα έστησα κ' έγώ νά πιάσω πετροπέδικες ιδώ στο μίζοβούνι κι ουδε φτερό δέ ζύγωσε, σά νάτανε κατάρα...»

«Τάχουμε οι ζωμάχοι τέτια... Ο καθένας συδαβλίζει για νά βράσει, μά όλοι δέν τό τρώνε... Άλλος κουλός, άλλος λιγός και πρασιναρός, άλλος σά νά κουβαλάει νερό στους πεθαμένους...»

«Δέ σου λέω...»

«Νά μην παρατεντόνουμε τό τκοινί, γιατί θα κοπεί και θα γιομίσουμε και οι δυο τον τόπο... Είναι σωστό, σύντροφε, ή δέν είναι;...»

«Όπως τά βρήκαμε κι όπως είμαστε συνηθι-

μας για τό «Νέον Πνεύμα» του Γιαννόπουλου την είπαμε στο περασμένο φύλλο και τιμούμε τό «Νουμά» λέγοντας πώς τό γενναίο και βαθυστόχαστο έρθρο του Παλαμά άντιπροσώπευε τη γνώμη και του «Νουμά» και όλων των άλλων που δουλεύουμε για την Ίδεια κάτω από τη λευκή σημαία του Ψυχάρη.

Σήμερα για τό ίδιο βιβλίο έρχεται νά μας μιλήσει ο κ. Ξενόπουλος. "Αν παραδεχόμαστε ή όχι δσα γράφει ο κ. Ξενόπουλος, άλλος λόγος. Έμείς, μά και θέλησε νά μας τιμήσει με την ταχτική συνεργασία του, δέν μπορούσαμε νάν του περιορίσουμε τις ιδέες του· αυτό για κανένα συνεργάτη μας δέν τό κάνουμε, όταν υπογράφει τάβρα του κ' έτσι παίρνει πάνω του όλη την ευθύνη για ό,τι γράφει. Για μάς τό βιβλίο του Γιαννόπουλου είναι γιομάτο φρέσκο, σε μερικά μέρη και λίγο βρώμικο, άέρα· γιτ τον κ. Ξενόπουλο είναι γιομάτο ούσια. Η γνώμη του και ή γνώμη μας. Οι άναγνώστες μας είναι λύτεροι νά διαλέξουν τη σωστότερη. Κάθε άλλη κουβέντα, θαρρούμε, έρχεται σάν παραπανιστή.

ΦΡΟΝΙΜΑ

άποκρίθηκε ο κυβερνήτης του «Μιαούλη» όταν τονή ρώτησε κάποιος φημεριδαγράφος μας ποιές έντύπωσης άπέκομίσασατο» από τό τελευταίο ταξίδι.

— Όφελούν τά τέτια ταξίδια, μά δέν πρέπει νά παίρνουμε και τους δόκιμους μαζί, γιατί είναι παιδιά και παίρνουν τά μυαλά τους άέρα με τους πατριωτικούς ένθουσιασμούς που ξεσπάνε σε κάθε ύποδοχή!

Πολλή ψυχολογημένη αυτή ή παρατήρηση. Τόν ένθουσιασμό οι μεγάλοι τον ξελαγαρίζουνε, μά τά παιδιά τον καταπίνουν άμάσητο.

ΚΑΘΕ

τέτια έποχή, πάνω στη βράση του βιβλιοπάζαρου, βγαίνει στη μέση, σά μαρινάτο ψάρι, και ή είδηση πώς ή Κυβέρνηση έχει έτοιμο νομοσκέδιο κατά της βιβλιοκαπηλείας και θα φροντίσει νά ψηφιστεί από τά πρώτα στη Βουλή!

Αυτή την είδηση τη διαβάζουμε τώρα τρία τέσσερα χρόνια στη σειρά και τό νομοσκέδιο μένει πάν-

μένο... Γιατί τώρα τίποτα δέ θα καταφέρουμε... Δέν έχουμε ακόμα δύναμη κ' είναι άγώνας, ξέρις.. Τώρα στη θέση καθένας...»

«Νάν τό νοιώσουμε μονάχα και σάν άριδα νά μας τρυπάει νύχτα μέρα τό μυαλό... Για γλυτωμό νά μη σκαρνούμε...»

Και πιδ πέρα γέλια τραγανά και κάταρες ξεχώριζαν. Στερνά μισοσβυσμένα λόγια άγγιζαν την κρύα ψυχή του Γκέλα.

«Νά σκάσει ο διάβολος κ' ή κόντα ούλη άπόμα!..—Όλοένα γκρίκι—γκρίκι... Δέν μπορούμε νά πάρουμε μία στάλα ύπνο...»

«Κι άφτά τά παλιοβούβαλα σάν κοιμισμένα πάνε... Ούτε βουκέντρα ούτε μύγα νοιάζονται...»

«Κακός ψόφος νάν τά πιάσει τά λασπομαθημένα!..»

«Δέν έχουμε κι άλλο ζουγκοκέρι γι' έλειμα... Οι ρόδες άναψαν...»

Και χάνονται μακριά σά μουρμουρητό άπέικαστο που λέει κανένας πώς τίποτα δέν είναι.

Ο φονιάς δαγκώνει και ματώνει τ'άβρεχτα χέλια του και συμαζώνει τά ζαπλωμένα πόδια του σά νά στοχάζεται πλιότερο τη μοναξιά του· θέλει νά ζαρώσει, όσο δύνεται, και νά κουλουριαστεί σάν κα-

ΤΗ ΓΝΩΜΗ

τα στο ντουλάπι του Ύπουργείου και ποτέ δέν ξεμυτίζει στη Βουλή. Κκι είναι για δέσιμο όσο φαντάζεται πώς θα γίνει ποτέ ένας τέτιος νόμος, άφού τό ξέρουν πολυ καλά πώς και οι βιβλιοκαπηλοι, σά Ρωμιοί που είναι, έχουν κι αυτοί τους βουλευτάδες τους που δέ θάρρουν ποτέ νά ψηφιστεί τέτιος δολοφονικός για τό κεμίρι τους νόμος.

ΕΝΑΣ

άπό τους καλύτερους φίλους του «Νουμά» κι από τους γεννικότερους πολεμιστάδες της Ίδέας, ο Ηλίας Σταύρος, ο Κορριάτης δάσκαλος, τυπώνει τό δηγήματά του με τον τίτλο «Θρησκεία και Πατρίδα». Τί άξίζω τά δηγήματα του Σταύρου, θάν τό πούμε άμα βγει τό βιβλίο. Σήμερα τό συσταίνουμε στους άναγνώστες μας κ' έλπίζουμε πώς όλοι θάν τό πάρουν άφού ή αξία του είναι τόσο μικρή, μοναχά μια δραχμή, κι ο σκοπός του τόσο μεγάλος.

Η άγγελία που κυκλοφόρησε έχει και μια σύσταση του κ. Παπανικολάου, πούναι επιθεωρητής στα Δημ. σχολεία της Κέρκυρας, για τους «Δημοδιδασκάλους άμφοτέρων των φύλων». Και οι δσκάλοι πρέπει νάν τό ύποστηρίζουν, όχι μόνο για τη μεγάλη παιδαγωγική του αξία, αλλά και γιατί ο Σταύρος πέρσε, που είτανε στη βράση του τό δασκαλικό ζήτημα, τους διαφέντεψε στο «Νουμά» με τά παληκχρσία εκπαιδευτικά του έρθρα.

ΣΤΟΝ Π. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟ

Γιά τάξιο «Νέο Πνεύμα» σου.

Σου πρέπει, Περιοικλέα,

Ένα μπουγαδοκόφρινο

Γιά περικεφαλαία.

ΚΑΤΑΚΕΦΑΛΙΑΣ

Σαρανταεσσάρω χρονώ πέθανε στη Στολόμη ο σουηδός ποιητής Όσκαρ Λέβερτιν. Στά 1893 είτανε διορισμένος ταχτικός καθηγητής στο Πανεπιστήμιο της Στοχόλμης. Πολλά έργα του είναι μεταφρασμένα σε διάφορες γλώσσες της Έβρώπης και τις περισσότερες φορές ή ύπόθεσή τους είναι παρμένη από την έποχή του βσιλέα Γουσταβου της Σουηδίας.

νάνα φίδι που κρύβεται κάτω από την πέτρα. Μά ή φύβγα του έχει σθυστεί πιά τώρα από τη μνήμη του και λέει πώς ένα έβλογημένο χέρι σφίγγει και στραγγίζει την καρδιά του από τό παλιό και μολεμένο γαίμα.

«Θά πάω νά όργώσω πάλι τον κάμπο κι ές μέ πιάσουν...», συλλογιέται μοναχός του. «Φτάνει που στερνά θα κλείσω τά καττιχ μου' όπου τ'έκλεισαν κ' οι πάποι μου και θα με φάν τά λιμαγμένα μαβρουσκούληκα που δειπνήσαν και με κείνους... Τί νά φοβηθώ πιότερο;... Σ' άγρίμια μερωμένα θα πάω άνάμμεσα... Τά χνώτα μου θα μυρίσουν και θα με νοιώσουνε δίχως νά μαλλιάσει ή γλώσσα μου...»

Και κρεμασμένος κι άρχλος ξεκινάει για τον πικρό του γυρισμό· τά μεγαλωμένα μάτια του κοιτούν μπροστά τά δάχτυλα των ποδιών του, σάν προβάλλει τό καθένα στην περπατησιά του. Βέβαια, την παραχή που θα σείσει τό χωριό και τά χάρανα που θα ξεσπουνε γύρω του, όταν θα τότε σπρώχνουν πιασάκωνα δεμένο, δέν τά νοιάζεται τώρα· έτσι θαρρεί πώς είναι πρέπει. Άλουλούδιση πάντα είταν ή ζωή του και γελούνταν μόνο με την άβγή της άλλης μέρας.—Μά ένα βράδι, που δέ θάρχει

νουν· είναι σαν τις άλλες τις Μεσαλίνας· θέλουν κά-
θε λεφτό νάλλαζουν κι από έναν, για να ξαπλώ-
νουνε ψοφίμια τριγύρω τους, αίσθηματικά ψοφίμια...
Ζούνε με τή μυρουδιά του ψοφίμιου, μ' αυτήνε θρέ-
φονται.... 'Η ζωή τις στενοχωρεί, τις πνίγει...

Οί Παριανοί θά τραβούσαν τώρα τήν τρίτη κα-
λάδα. Ο Στρατής κι ο Χρόνης σηκωθήκανε από τή
φυκιάδα. Φεγγάρι· δλόγιμο φώτιζε τάκρογιάλι με
τά θυμάρια τά φουντωτά και με τούς τρατάρηδες
πού τραβούσαν.

— Βρί Χρόνη!...

— Λίγε!

— Τόση ώρα σαπίσαμε με τις ψοφοκουβέντες.
Πάμε να ζήσουμε και λίγο, δουλεύοντας.

— Πάμε!

Και πήγανε κι αυτοί κι ανάκατωθήκανε με το
τσούρμιο, βοηθώντας στο τραβήγμα του σκοινιού. Οί
Παριανοί ζωερό κι δλόχαρο τραβούσανε ισόχρονα
τό σκοινί τής τρατάς τραγουδώντας χαμηλόφωνα
και γλυκά:

Τήν άπιστιά του ο Γιαραμπής
από ψηλά τή βλέπει
κι όποιος γυναίκα πιστέψε
παλούκωμα του πρέπει.

— Χρόνη! φώναζε ο Στρατής. Κλείσε, παρα-
καλώ, αυτό το τραγούδι σε φάκελλο νάν το στείλου-
με ταχιά συστημένο του έρμου του Παύλου!

— Τόκλεισα!

Και τραγουδήσανε κι αυτοί μαζί με το τσούρμιο.
Κι όποιος γυναίκα πιστέψε
παλούκωμα του πρέπει.

10. 9. 906.

ΔΗΜΟΣ ΝΗΣΙΩΤΗΣ

ΑΠΟ ΤΗ ΜΠΑΛΑΝΤΑ ΤΗΣ
ΦΥΛΑΚΗΣ ΤΟΥ Reading

(*Η αρχή της στο περασμένο φύλλο*)

*Έξη βδομάδες ο φυλακισμένος περπατούσε στην
άβλη, με τή σταχτιά ξεθωριασμένη φρεσιά και με
τό κασκέτο του κατάδικου στο κεφάλι. 'Η περπατη-
διά του φαινότανε λαφριά και ζωηρή, μα ποτέ δεν
είχα δει άνθρωπο ν' αντικρίζη τόσο λαχταριστά τής
μέρας το φως.

Ποτέ δεν είδα άνθρωπο να ρίχτη τόσο δυνατή μα-
τιά σ' άφτη τή μακρή γαλανή σκεπή, που οι φυλα-
κισμένοι τή λέν Ούρανό και σε κάθε σύγνεφο που-
σερνε στον ούρανό θόλο τὰ ξέγκλεγα μαλλιά του.

Δε στριφογύριζε τὰ χέρια του, σαν τούς ξεγρα-
μένους που πασκίζουν να μακρύνουν τις έλπίδες
τους, άφτος ο καταραμένος που βρισκόταν στο κατό
τής μάδρης άπελπισιάς.

Δε στριφογύριζε τὰ χέρια του, ούτε έκλαιγε, μα
ούτε και λυπότανε καν. Μόνο ρουφούσε τον άγέρα
σά νάβρισκε κει μέσα κάποια γλύκα χωρίς πόνο.
Με δάανοιχτο το στόμα έπινε του ήλιου το φως σά
να εΐτανε κρασί.

Οί άλλες βασανισμένες ψυχές κ' εγώ που περ-
πατούσαμε στην άλλη άβλη, ξεχνούσαμε το φταξιμό
μας, αν εΐταν μικρό ή μεγάλο, και κοιτούσαμε με θλι-
βερή και θαμπωμένη ματιά τον άνθρωπο που πρεπε
να κρεμαστή.

Παραξενεδόσουν όταν τον έβλεπες να περνάει
με μια περπατησιά τόσο λαφριά και ζωηρή κι όταν
τον έβλεπες ν' αντικρίζη τόσο λαχταριστά τής μέ-
ρας το φως. Και παραξενεδόσουν άμα στοχαζόσουν

πως άφτος ο άνθρωπος είχε ένα τέτοιο χρέος να ξε-
πλερώση.

Ποιανού δεν άναγάλασε ή καρδιά όταν τις ά-
νοιξιάντικες μέρες είδε τή φυλλωσιά που ξεπετάει το
δρυ; Μα είναι έλεεινή ή άψη του δεντρού τής
κρεμάλας και τή ρίζα του δαγκώνουν όχιές. 'Ο,τι κι
αν είναι, πρασινισμένο ή ξεραμένο, ένας άνθρωπος
πρέπει να πεθάνη πριχού γουρμάση ο καρπός του.

'Ο κόσμος κι αν πασκίζη, δλες του οι προσπάθειες
ψηλά μα πολύ ψηλά, αντικρίζουν το θρόνο τής
ούράνιας χάρης. Μα ποιος θα ήθελε να βρεθί μ' ε-
να κανάβινο λαιμοδέτη ψηλά σε μια σκαλωσιά και
μέσα από το πετραχειλι του φονιά να ρίχτη τήν τε-
λεφταία του ματιά στο ούρανό!

Είναι γλυκό να χορέδη κανεις με του βιολιού
τούς τόνους, στα σου άνοιξουν το δρόμο ή ζωή κ'
ο έρωτας. 'Οραίο κι άσύνηθο να χορέδη κανεις με
ψάουτα και λαγούτα. Μα δεν είναι καθόλου γλυκό
να στριφογυρίζη τὰ πόδια του, χορεύοντας στον
άέρα.

Με περίεργα μάτια και με τρελλές σκέψεις τον
κοιτούσαμε κάθε μέρα, και ρωτιόμαστε μέσα μας, μη
τυχόν και μεις τελειώσουμε με τον ίδιο τρόπο,
γιατι κανένας δε μπορεί να προμαντέψη ίδια σε
ποιά κόκκινη Κόλαση ή τυφή του ψυχής μπορεί να
πλανηθί.

'Επι τέλους ο πεθαμένος άνθρωπος δεν περπατού-
σε πια με τούς υπόδικους, κ' έμαθα πως είχε κα-
θίση στο σκαμνί που καθοινται οι κατηγορούμενοι
και πως ποτέ πια σ' άφτο το χαριτωμένο κόσμο του
Κυρίου δε θα δει το πρόσωπό του.

Σα δυο καρδιά που παραδέρνουν στην άνεμο-
ζάλη βρεθήκαμε στο δρόμο μας, μα δεν κάναμε κα-
νένα σινιάλο, δεν είπαμε ούτε μια λέξη, δεν είχα-
με καμιά λέξη να πούμε, γιατί δε συναπαντηθή-
καμε στην άγια νύχτα μα στη ντροπισμένη μέρα.

*Ένας τοίχος τής φυλακής μας τριγύριζε και τούς
δυο, είμαστε δυο απόκληροι; ο κόσμος μας είχε πε-
τάξη άπ' τήν καρδιά του κι ο Θεός άπ' τις φροντί-
δες του και τὰ σίδερα που παραμονέδουν τήν άμαρ-
τία μας είχαν πίσση στα βρόχια τους.

ΟΣΚΑΡ ΟΥΑΓΓΛΑ

Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ

ΠΟΙΟΣ ΦΤΑΙΕΙ;

Φίλε «Νουμά»,

Δεν ξέρω, κ' θα κάνη ο Βασιλέας ή ο Διάδοχος
άφτο που προτείνει ο κ. Φραγκούδης, δηλ. «να
παραιτηθί ο πρώτος και να γυρέψη ο Βος άναστο-
λή του Συντάγματος για τρία χρόνια για να κυ-
βερνήση με Κυβέρνηση δυχατορική, και να έρθη
ύστερις μια Συνταχτική Συνέλευση, να κάνη ένα
καινούργιο Σύνταγμα πιδ άρστηρό κτλ.», μα κι
αν γίνουνε άφτά, και τὰ παραδεχτή ο Λαός, πάλι
δε θα κάνουμε τίποτε, άφου ύστερις από τρία χρό-
νια θα έρθουνε οι ίδιοι ή άλλοι νεώτεροι Ράλληδες
και Λεβιδίδες να κάνουνε το νέο Σύνταγμα, που
θα είναι άπάνου κάτου σαν εκείνο που έχουμε, και
πάλι «τί έχεις Γιάννη; Τί είχα πάντα».

'Εγώ σά γιατρός θαρρώ, πως το γιατρικό θα
βρεθί σά βρούμε τήν άρρώστια, και ή άρρώστια μας
δεν είναι ούτε από το Σύνταγμα, ούτε από τήν
άγάπη του Λαού στα παχιά τὰ λόγια ή στα πρό-
σωπα του χωριού του, ούτε από τή δράση τής Βα-

σιλείας. 'Η άρρώστια μας προέρχεται από το με-
γάλο πολιτικό λάθος που κάναμε, για να χωριστού-
με από το Οίκ. Πατριαρχείο, που εΐτανε ή τρίτη
Δύναμη τής μεγάλης και ένδοξης Βυζαντινης 'Α-
φτοκρατορίας μας κι ή μονάχη στον καιρό τής
σκλαβιάς, και για να περιοριστούμε σ' ένα μονάχη
παράδειγμα άς θυμηθούμε τον Πατριάρχη Στέργιο
και τον πύτροπον του άνήλικου γιού του 'Αφτοκρά-
τερα 'Ηράκλειου Μάγιστρον Βώκον που στον καιρό
που έλειπεν ο 'Αφτοκράτορας στη μεγάλη έκστρα-
τεία τής Περσίας έφτά χρόνια καταρθώσανε και
παράδες να τούς στείλουνε και στρατιώτες, και τήν
Πόλη να προφυλάζουνε από τούς άλλους έχτρους
μας. Οί φιλελεύτεροι κομπογιαννίτες τής λειψτερης
'Ελλάδας περιορίσανε τον κληρό μας στα θρησκευ-
τικά του καθήκοντα, γιατί θαρρέψανε πως οι Δε-
σποτάδες και παπάδες μας είναι ξένοι για το έθνος,
ένω το ένάντιο είναι από τή σαρκά του κι από τὰ
κόκκαλά του (σάρξ εκ τής σαρκός του και όστουν εκ
των όστέων του), και γιαφτο πάντα εΐτανε και είναι,
με το Λαό, και χαίρουνται και λυπούνται και πα-
θαίνουνε μαζί; μ' άφτους και στη μεγάλη 'Επανά-
σταση και στο Κρητικό και τώρα στο Μακεδονικό
και εις κάθε 'Εθνικό ζήτημα, άς είναι και άγραμ-
ματοι. 'Εχουμε καρδιά 'Ελληνική, κι άφτο τούς
φτάνει να είναι μαζί μας, και στις χαρές μας και
στις λύπες μας και στις έφτυχίες μας και στις δυ-
στιυχίες μας, καθώς είναι κιόλας.

'Εχοντας τέτια μεγάλη δύναμη ήθική, πολιτική
και θρησκευτική τήν περιορίσαμε τόσο πολύ, ώστε
και ο μικρότερος υπάλληλος τής Κεντρικής Κυβέρ-
νησης να είναι μεγαλύτερος από το Δεσπότη του
κι ή χειροτομία του να έξαρτάται από το Βουλε-
φτή, καθώς και του Πιπά από τον κομματάρχη
τής έπαρχίας του. Μα να κι ή προκοπή μας. Δε
μπορεί ή 'Εκκλησία τής 'Ελλάδας να κυβερνήση
καλά καλά ούτε τὰ μοναστήρια ούτε τις 'Εκκλησίες
ένω στην Τουρκία το Οίκουμ. Πατριαρχείο κυβερνάει
θρησκευτικώς και 'Εκπαιδευτικώς ούλο το έθνος,
που είναι θαρρώ πολύ πιδ ήθικό και γραμματισμένο
και προδεμένο από το λειψτερο Βασίλειο, κι άς
έχη άπάνου του τήν Τουρκική Κυβέρνηση που δεν
τήν κρίνει να κάνη ό,τι ξέρει κι ό,τι θέλει.

Λοιπό κατά τή γνώμη μου πρέπει να ξανακολ-
λήσουμε στο Οικουμενικό Πατριαρχείο, για να μας
στέλνι εκείνο, αν έχη όλους τούς Δεσποτάδες μας,
άλλά τουλάχιστο τον 'Εξαρχο πάσης 'Ελλάδας
«Μητροπολίτη 'Αθηνών» και να είναι με τήν 'Ιερά
Σύνοδο και το 'Εθνικό Μιχτό Συμβούλιο ο 'Αρειος
Πάγος των θρησκευτικών μας διαφορών. Τὰ θρη-
σκευτικά και Σχολιακά πράμματα τής 'Ελλάδας
να διοικήη ή 'Ιερά Σύνοδος τής 'Ελλάδας, που να
γίνεταί καθώς ή του Οίκ. Πατριαρχείου, με το 'Ε-
θνικό Συβούλιο που να εκλέγεται όπως κι εις το
Ρωμαίικο τής Τουρκίας και με τούς Δεσποτάδες και
έθνικά Συβούλια ή Δημογεροντίες στις έπαρχίες
κτλ. 'Ετσι κραιώντας από τή Συναλλαγή τις
'Εκκλ. και 'Εκπαιδευτικές ύποθεσης κάνουμε μια
άλλη πολιτικόθρησκευτική Δύναμη, που θζναι και με-
σοανεξάρτητη, γιατί ή πολιτική αρχή να μην έχη
το δικαίωμα άνακατωθί στις δουλιές της άλλη μο-
νάχη ή Βασιλεία θα έχη το δικαίωμα τής άρνη-
σηκυρίας; δηλ. ν' άρνηθί τήν ύπογραφή της σε από-
φασες που θαρρεί βλαβερές για το έθνος.

'Ετσι σχηματίζεται ή τρίτη Δύναμη από τούς
Κληρικούς κι τούς Λογάδας του 'Εθνου, που θα

